

Pædagoger i skolen: Arbejdet i skolen efter folkeskolereformen

BUPL har undersøgt, hvordan medlemmer med arbejde i skole forholder sig til en række spørgsmål om folkeskolereformen. 1605 pædagoger og ledere deltog i den større undersøgelse, som blev gennemført i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 9. oktober 2014.

Hovedkonklusioner fra undersøgelsen¹

Undersøgelsen tegner et noget broget billede af, hvordan pædagogerne og lederne har oplevet folkeskolereformen de første par måneder. På den positive side viser undersøgelsen, at:

- Den ugentlige arbejdstid er uændret eller forøget for langt de fleste pædagoger (efter folkeskolereformen er trådt i kraft)
- De fleste pædagoger er en del af undervisningen generelt
- Pædagogernes faglighed er kommet mere i spil som følge af folkeskolereformen
- Størstedelen af pædagogerne oplever, at de bliver behandlet som en ligeværdig kollega af deres lærerkollega, og angiver, at de indgår i lærer/undervisningsteams

På den negative side viser undersøgelsen, at:

- Vilkårene for pædagogernes forberedelse er blevet ringere som følge af folkeskolereformen
- Cirka fire ud af ti pædagoger har *ikke* haft indflydelse på deres arbejdsopgaver og tilrettelæggelse af deres arbejdstid
- Knap en tredjedel af pædagogerne deltager *ikke* i planlægningen og evalueringen af den undervisning, de indgår i
- Knap to tredjedele af pædagogerne oplever, at børnenes skoledag har forandret sig i negativ retning som følge af folkeskolereformen

Pædagogernes opgaver i skolen

Samlet set har 83 pct. af pædagogerne fået flere timer i undervisningstiden som følge af folkeskolereformen. De adspurgte pædagoger har i gennemsnit lige knap 20 timer ugentligt i børnenes undervisning.

Undersøgelsen viser, at det primært er på de yngste klassetrin (0.-3. klasse), at pædagogerne har opgaver i undervisningstiden:

- 72 pct. af pædagogerne har opgaver i den understøttende undervisning i 0.-3. klasse (18 pct. har ingen opgaver på 0.-3. klassetrin)

¹ Tabellerne, der ligger til grund for konklusionerne (og resultaterne) kan findes i bilag 1.

- 25 pct. af pædagogerne har opgaver i den understøttende undervisning i 4.-6. klasse (63 pct. har ingen opgaver på 4.-6. klassetrin)
- 15 pct. af pædagogerne har opgaver i den understøttende undervisning i 7.-10. klasse. (79 pct. ingen opgaver på 7.-10. klassetrin)

Besvarelsene fra lederne tegner samme billede, hvor det primært er på de yngste klassetrin, at pædagogerne varetager den understøttende undervisning. 45 pct. af lederne angiver, at mere end halvdelen af de understøttende undervisningstimer i 0.-3. klasse varetages af pædagoger. På 7.-10. klassetrin er det kun 4 pct. af lederne, der angiver, at mere end halvdelen af de understøttende undervisningstimer varetages af pædagoger. Til gengæld angiver halvdelen af lederne, at ingen af de understøttende undervisningstimer i 7.-10. klasse varetages af pædagoger.

Endvidere viser undersøgelsen, at:

- 54 pct. af pædagogerne er inddraget i lektiehjælp og faglig fordybelse i 0.-3. klasse
- 16 pct. er inddraget i 4.-6. klasse
- 8 pct. er inddraget i 7.-10. klasse
- Herudover angiver knap en tredjedel (31 pct.) af pædagogerne, at de slet ikke er inddraget i lektiehjælp og faglig fordybelse på noget klassetrin.

Pædagogernes forberedelse

En tredjedel af pædagogerne mener, at de har tilstrækkelig tid til at forberede sig i forbindelse med den undervisning, de indgår i, mens mere end halvdelen (59 pct.) ikke mener, de har tilstrækkelig med forberedelsestid. 71 pct. af pædagogerne angiver, at vilkårene for forberedelse er blevet ringere som følge af folkeskolereformen, mens 11 pct. mener, vilkårene er uændret, og kun 9 pct. mener, at vilkårene for forberedelse er blevet bedre med folkeskolereformen.

Pædagogernes indflydelse i deres arbejde

59 pct. af pædagogerne har haft indflydelse på deres arbejdsopgaver og tilrettelæggelsen af deres arbejdstid, mens lidt mere end en tredjedel (38 pct.) ikke har haft nogen indflydelse. Hvad angår planlægningen og evalueringen af den undervisning, pædagogerne indgår i, deltager 67 pct. af pædagogerne i planlægningen og evalueringen, mens 29 pct. ikke gør. Herudover angiver 77 pct. af pædagogerne, at de i høj grad eller i nogen grad indgår i lærer/undervisningsteams, 18 pct. indgår i mindre grad i lærer/undervisningsteams, mens det kun er 5 pct., der slet ikke indgår i lærer/undervisningsteams.

72 pct. af pædagogerne oplever i høj grad eller i nogen grad, at de bliver behandlet som en ligeværdig kollega af deres lærerkolleger, 14 pct. oplever i mindre grad at blive behandlet som en ligeværdig kollega, mens 3 pct. oplever slet ikke at blive behandlet ligeværdig af lærerkollegerne.

Hvad angår ledelsesmæssig sparring, viser undersøgelsen, at:

- 52 pct. af pædagogerne oplever, at de har adgang til ledelsesmæssig sparring af deres pædagogfaglige leder

- 27 pct. af pædagogerne oplever, at de har adgang til ledelsesmæssig sparring via skolelederen
- 48 pct. af pædagogerne oplever ikke at have adgang til ledelsesmæssig sparring, men 36 pct. vurderer, at de kan få sparring af deres kolleger.

Den nye skoledag for børnene

Den nye folkeskole skal give børnene en skoledag med mere tid til undervisning. Med nye og mere varierede undervisningsformer – og med mere fokus på faglighed og trivsel². Vores undersøgelse peger på, at det langt fra er alle steder, at man oplever en ny og varieret skoledag. 39 pct. af pædagogerne oplever i mindre grad eller slet ikke, at der er kommet nye og mere varierede undervisningsformer. Knap halvdelen af pædagogerne oplever, at der er kommet større fokus på faglighed (44 pct.), mens billedet er mere blandet i forhold til oplevelsen af fokus på trivsel:

- 31 pct. af pædagogerne oplever i høj grad eller i nogen grad, at der er kommet mere fokus på trivsel
- 32 pct. af pædagogerne oplever, at der hverken i højere eller mindre grad er kommet mere fokus på trivsel (status quo)
- 33 pct. af pædagogerne oplever, at der i mindre grad eller slet ikke er kommet mere fokus på trivsel

Undersøgelsen viser endvidere, at 62 pct. af pædagogerne oplever, at børnenes skoledag har forandret sig i negativ retning som følge af folkeskolereformen, og kun 15 pct. oplever, at den har forandret sig i positiv retning. Der er en signifikant sammenhæng mellem, at pædagogerne oplever, at de har haft indflydelse på arbejdstiden og deres vurdering af, at børnenes skoledag har forandret sig i positiv retning. Der er også en signifikant sammenhæng mellem, at pædagogerne oplever at blive behandlet som en ligeværdig kollega af lærerne og deres vurdering af en positiv forandring i børnenes skoledag. Hvis man ønsker opbakning fra pædagogerne til den nye og længere skoledag for børnene, viser undersøgelsen, at det er vigtigt at give dem indflydelse på deres arbejdsopgaver og arbejdstid, og at de bliver behandlet som ligeværdige kolleger af deres lærerkolleger.

Det flertal af pædagoger, der oplever en forandring i negativ retning, angiver fx, at de oplever trætte børn, flere konflikter mellem børnene, og at der er mindre tid til fri leg for børnene.

Lektiehjælp og faglig fordybelse

I perioden frem til næste folketingsvalg skal skolerne tilbyde lektiehjælp og faglig fordybelse i ydertimerne om eftermiddagen. Eleverne vil i denne periode kunne fravælge lektiehjælp og dermed få en kortere skoledag. Forældrene bestemmer selv på daglig basis, om børnene skal deltage i de timer, der er afsat til lektiehjælp og faglig fordybelse³. Undersøgelsen peger på, at det ikke er alle steder, at lektiehjælpen og den faglige fordybelse er placeret i ydertimerne om eftermiddagen. 26 pct. af pædagogerne angiver, at lektiehjælpen og den faglige fordybelse tidsmæssigt ikke er placeret i forbindelse med

² Den nye folkeskole – en kort guide til reformen.

³ UVM.dk – Den nye folkeskole, Lektiehjælp og faglig fordybelse (<http://www.uvm.dk/Den-nye-folkeskole/En-laengere-og-mere-varieret-skoledag/Lektiehjaelp-og-faglig-fordybelse>).

skolefritidsordningen. At det skulle dreje sig om nogle bestemte kommuner, hvor lektiehjælpen og den faglige fordybelse ikke er placeret i ydertimerne om eftermiddagen, tegner der sig ikke noget billede af⁴.

De børn, der ikke deltager i lektiehjælp og faglig fordybelse, skal tilbydes en plads i skolens SFO eller i et andet relevant fritidstilbud i de pågældende timer⁵. Undersøgelsen peger på, at det heller ikke er alle steder, at de børn, der ikke ønsker at deltage i lektiehjælp og faglig fordybelse, tilbydes en plads i SFO eller lignende. 21 pct. af lederne svarer, at der ikke er et tilbud til de børn, der ikke deltager i den frivillige lektiehjælp (78 pct. af lederne, svarer, at der er et tilbud til de børn). Her er der heller ikke tale om, at det drejer sig om nogle bestemte kommuner, der ikke har et tilbud til de børn, der ikke deltager i lektiehjælpen og den faglige fordybelse⁶.

Mønstre i de åbne besvarelser

De fem mest positive forandringer som følge af folkeskolereformen, som pædagogerne peger på i den åbne besvarelse, er (antal respondenter, der har nævnt den pågældende forandring, fremgår i parentes – i alt har 897 pædagoger skrevet noget vedrørende positive forandringer):

- Bedre samarbejde mellem pædagoger og lærere (149)
- Bevægelse (123)
- Øget tilstedeværelsestid for lærere og pædagoger (115)
- Flere pædagogtimer i skolen (101)
- Mere varieret læring (98)⁷

142 pædagoger skriver dog i den åbne besvarelse omkring de positive forandringer, at der ikke er nogen positive forandringer som følge af folkeskolereformen.

Modsat er de fem mest negative forandringer som følge af folkeskolereformen, som pædagogerne peger på i den åbne besvarelse (antal respondenter, der har nævnt den pågældende forandring, fremgår i parentes – i alt har 1.038 pædagoger skrevet noget vedrørende negative forandringer):

- Manglende tid, herunder forberedelsestid og faglig kvalitet (342)
- Stress, uklarhed og omskiftelighed (330)
- Trætte, urolige børn (270)
- SFO'en forringes og trues (255)
- Dårlige samarbejdsbetingelser (234)⁸

⁴ Se bilag 3.

⁵ Almindelige bemærkninger til lovforslaget der vedrører lektiehjælp og faglig fordybelse (<http://www.uvm.dk/~media/UVM/Filer/Folkeskolereformhjemmeside/Februar/140210%201%205%20Lektiehjelp%20og%20faglig%20fordybelse.pdf>).

⁶ Se bilag 3.

⁷ Se bilag 2

⁸ Bilag 2

Om undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført i perioden fra den 1. oktober 2014 til den 9. oktober 2014. Undersøgelsen er foretaget blandt et skolepanel, der er etableret med henblik på at følge udviklingen af folkeskolereformens første år. I alt er 10.007 pædagoger og 994 ledere på skole- og fritidsområdet blevet spurgt, om de vil deltage i et skolepanel. 26 pct. af lederne (svarende til 257) og 18 pct. af pædagogerne (svarende til 1816) sagde ja til at deltage i panelet. Dvs., at skolepanelet i alt består af 2073 pædagoger og ledere ansat på skole- og fritidsområdet.

Skolepanelet har fået tilsendt undersøgelsen pr. email.

Respondenterne:

- 1605 pædagoger og ledere har deltaget i undersøgelsen. Heraf var 1594 inden for målgruppen, dvs. i arbejde.
- Derudover har 111 personer besvaret dele af undersøgelsen – disse besvarelser er ikke inkluderet i rapporten.
- Det giver en svarprocent på 76.

Bilag 1: Tabelmateriale

Deltagerne i undersøgelsen

I undersøgelsen har pædagogerne (og ITR'erne) angivet deres arbejdstid (som fremgår af deres ansættelsesbrev), og den gennemsnitlige arbejdstid for de adspurgte er 35,6 timer ugentligt og dækker over et spænd fra 8 til 41 timer. Den gennemsnitlige arbejdstid i børnenes undervisning for de adspurgte er 19,9 timer ugentligt og dækker over et spænd fra 0-41 timer.

Pædagogerne, ITR'erne og lederne er mellem 24 og 66 år, og har en gennemsnitsalder på 45,85.

Hvad er din arbejdsmarkedsstatus?	Procent	Antal
Jeg er i arbejde	99%	1594
Jeg er ledig	1%	11
Jeg er pensionist/efterlønsmodtager	0%	0
Total	100%	1605

Hvad er din stilling?	Procent	Antal
Pædagog	71%	1142
Leder	14%	222
ITR	15%	241
Total	100%	1605

Er du:	Procent	Antal
Mand	26%	409
Kvinde	74%	1193
Total	100%	1602

Hvor er du ansat (kun pædagoger og ITR'er)?	Procent	Antal
På en skolefritidsordning (SFO I eller II)	53%	724
På et fritidshjem	0%	6
I en klub	2%	29
Kun i en skole	18%	244
Delt ansættelse	27%	369
Total	100%	1372

Hvilken institution er du leder for?	Procent	Antal
SFO	92%	204
Klub	1%	3
Fritidshjem	0%	1
Andet	6%	14
Total	100%	222

Spørgsmål vedrørende reformen - stillet til pædagoger og ITR'er

Har din ugentlige arbejdstid som pædagog ændret sig som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
Ja, den er øget	30%	406
Ja, den er faldet	6%	80
Nej, den er uændret	65%	886
Total	100%	1372

Har du fået flere timer i undervisningstiden i skolen som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
Ja	83%	1112
Nej	15%	196
Ved ikke	2%	30
Total	100%	1338

	0.-3. klasse		4.-6 klasse		7.-10. klasse	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Opgaver i undervisningstiden:						
Faglig undervisning	43%	579	15%	205	9%	119
Understøttende undervisning	72%	960	25%	340	15%	198
Andre opgaver	58%	776	25%	336	15%	196
Ingen opgaver	18%	237	63%	848	79%	1061
Total	191%	2552	129%	1729	118%	1574

I hvilken grad indgår du i lærer/undervisningsteams?	Procent	Antal
I høj grad	45%	605
I nogen grad	32%	422
I mindre grad	18%	247

Slet ikke	5%	62
Ved ikke	0%	2
Total	100%	1338

Har du haft indflydelse på dine arbejdsopgaver og tilrettelæggelsen af din arbejdstid?	Procent	Antal
Ja	59%	788
Nej	38%	507
Ved ikke	3%	43
Total	100%	1338

Deltager du i planlægningen og evalueringen af den undervisning, du indgår i?	Procent	Antal
Ja	67%	892
Nej	29%	388
Ved ikke	4%	58
Total	100%	1338

Har du tilstrækkelig tid til at forberede dig i forbindelse med den undervisning, du indgår i?	Procent	Antal
Ja	33%	445
Nej	59%	793
Ved ikke	7%	100
Total	100%	1338

Har vilkårene for forberedelse ændret sig som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
Vilkårene er blevet bedre	9%	123
Vilkårene er uændrede	11%	149
Vilkårene er blevet ringere	71%	946
Ved ikke	9%	120
Total	100%	1338

Deltager du primært i undervisningen...	Procent	Antal
Når der mangler vikarer	23%	305
Når skolen laver specielle undervisningsforløb	19%	248
Jeg er en del af undervisningen generelt	87%	1168
Andet	15%	206
Total	144%	1927

I hvilken grad oplever du, at der er kommet nye og mere varierede undervisningsformer som følge af folkeskolereformen? Fx at faglig læring sker på en ny og anderledes måde.	Procent	Antal
I høj grad	7%	91
I nogen grad	32%	423
Hverken/eller	29%	393
I mindre grad	16%	211
Slet ikke	13%	172
Ved ikke	4%	48
Total	100%	1338

I hvilken grad oplever du at blive behandlet som en ligeværdig kollega af dine lærerkolleger?	Procent	Antal
I høj grad	37%	498
I nogen grad	35%	464
Hverken/eller	11%	143
I mindre grad	14%	188
Slet ikke	3%	39
Ved ikke	0%	6
Total	100%	1338

Oplever du, at du har adgang til ledelsesmæssig sparring?	Procent	Antal
Ja af min pædagogfaglige leder	52%	699
Ja af skolelederen	27%	367
Nej, men jeg kan få sparring af kolleger	36%	476
Nej	12%	157

Ved ikke	5%	62
Total	132%	1761

Oplever du, at børnenes skoledag har forandret sig som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
Ja, i positiv retning	15%	203
Ja, i negativ retning	62%	845
Nej, den har ikke ændret sig	9%	128
Ved ikke	14%	196
Total	100%	1372

Er du inddraget i lektiehjælp (og faglig fordybelse)?	Procent	Antal
Ja i 0. - 3. klasse	54%	736
Ja i 4. - 6. klasse	16%	215
Ja i 7. - 10. klasse	8%	104
Nej	31%	430
Ved ikke	1%	7
Total	109%	1492

Er lektiehjælpen tidsmæssigt placeret i forbindelse med skolefritidsordningen?	Procent	Antal
Ja for 0.-3. klasse	39%	531
Ja for alle klassetrin	23%	322
Nej	26%	356
Ved ikke	12%	163
Total	100%	1372

I hvilken grad oplever du, at der er kommet mere fokus på faglighed og trivsel som følge af folkeskolereformen?	I høj grad	I nogen grad	Hverken /eller	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Mere fokus på faglighed	14%	30%	35%	8%	9%	4%
Mere fokus på trivsel	7%	24%	32%	20%	13%	3%

Spørgsmål vedrørende reformen – stillet til lederne

I hvilken grad oplever du, at pædagogernes faglighed er kommet mere i spil i skolen som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
I høj grad	42%	93
I nogen grad	40%	88
Hverken/eller	8%	18
I mindre grad	9%	20
Slet ikke	1%	3
Ved ikke	0%	0
Total	100%	222

Har pædagogernes andel af personaletimer i din SFO/fritidshjem/klub forandret sig som følge af folkeskolereformen?	Procent	Antal
Ja, andelen af pædagogtimer er blevet større	21%	46
Ja, andelen af pædagogtimer er blevet mindre	52%	116
Nej, andelen af pædagogtimer er uændret	27%	59
Ved ikke	0%	1
Total	100%	222

I hvilket omfang varetager pædagogerne de understøttende undervisningstimer (UU-timerne)?	Mere end halvdelen varetages af pædagoger	Cirka halvdelen varetages af pædagoger	Mindre end halvdelen varetages af pædagoger	Ingen af timerne varetages af pædagoger	Ved ikke
0. - 3. klasse	45%	33%	17%	3%	1%
4. - 6. klasse	14%	22%	37%	24%	4%
7. - 10. klasse	4%	8%	22%	50%	16%

Bilag 2: Citater fra de åbne besvarelser

Citaterne er korrigeret for stave- og grammatikfejl.

Pædagoger og ITR'er: De mest positive forandringer som følge af folkeskolereformen (n = 897):	
<p>Bedre samarbejde ml. pædagoger og lærere</p> <p>149 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 17 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de positive forandringer.</p>	<p><i>Der er både en lærer og en pædagog i mange lektioner. De metoder, som lærere bruger, kan pædagogen føre over i lektiehjælp. Tættere pædagog/lærer samarbejde.</i></p> <p><i>Mere vidensdeling med lærerne om det enkelte barn, så vi kan hjælpe, hvor der er behov for det.</i></p> <p><i>Dejligt med mere samarbejde med lærerne. Er nu med i deres møder. Mere sammenhængende dag.</i></p> <p><i>Jeg har fået mulighed for at arbejde tættere sammen med min lærerkollega, og vi supplerer hinanden rigtig godt. Vi har begge meget høje ambitioner, og det er vi begge bevidste om, at vi må gear noget ned ift. målgruppen. Min lærerkollega skal have ros for at være klar til at arbejde med den nye reform.</i></p>
<p>Bevægelse</p> <p>123 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 14 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de positive forandringer.</p>	<p><i>Børnene virker glade for den mere strukturerede bevægelse.</i></p> <p><i>En mere varieret skoledag for eleverne, da 45 min/bevægelse generelt nu ikke længere er "kan" men "skal".</i></p> <p><i>Mere planlagt bevægelse, som skaber tryghed, sjov, fællesskab, da aktiviteterne foregår enten for hele indskolingen eller mindre blandede hold. Mindre konflikter i frikvarterene.</i></p> <p><i>Mere bevægelse.</i></p>
<p>Øget tilstedeværelsestid for pædagoger og lærere</p> <p>115 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 13 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de positive forandringer.</p>	<p><i>Det er godt, at der er fuld tilstedeværelse for alle, det er nemt at få kontakt.</i></p> <p><i>Dejligt at lærerne har mere tilstedeværelse både i forhold til elever og i forhold til forberedelse, da der nu er bedre mulighed for mere fælles forberedelse mellem lærer og pædagoger.</i></p> <p><i>At jeg ikke længere skal arbejde hjemme og bruger for meget tid på forberedelsen.</i></p> <p><i>At der er lavet personlige arbejdspladser til alle både pædagoger og lærere. / At al forberedelse ligger på skolen, og når man har fri, så har man fri. / At det nu er nemmere at møde sine kolleger og udveksle erfaringer/dele viden/have faglige og pædagogiske snakke.</i></p>
<p>Flere pædagogtimer i skolen</p> <p>101 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 11 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de positive</p>	<p><i>Pædagoger mere med i skolen.</i></p> <p><i>At pædagogerne er med i mellemtrinnet.</i></p> <p><i>Godt at der er kommet pædagoger på mellemtrinnet og udskolingen, det giver flere muligheder og andre tilbud til børnene.</i></p>

forandringer.	<i>Vi pædagoger er mere med og giver gladere børn.</i>
Mere varieret læring 98 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 11 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de positive forandringer.	<i>At der bliver arbejdet med flere kreative løsninger i forhold til undervisningen.</i> <i>Børnene får faktisk en mere varieret skoledag, og der tages bedre hensyn til de "vilde" drenge.</i> <i>Børnene har en mere alsidig undervisning og hverdag i skolen, som giver dem lyst til læring.</i> <i>Undervisning på en anderledes måde, bevægelse, målfastsættelse.</i>

Pædagoger og ITR'er: De mest negative forandringer som følge af folkeskolereformen (n = 1.038):	
Manglende tid, herunder forberedelsestid og faglig kvalitet 342 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 33 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de negative forandringer.	<i>Ikke nok tid til vidensdeling, sparring og fælles forberedelse personalet imellem... Det smitter af på det daglige arbejde med børnene og hvordan vi håndterer hverdagens problemstillinger!</i> <i>Pædagogerne har ikke så meget forberedelsestid, og det påvirker vores arbejde i negativ retning. Vi føler os meget pressede, og vi føler, at vi ikke gør vores arbejde godt nok.</i> <i>For lidt tid til forberedelse, dårlig planlægning af placering af forberedelsestimerne, alle lektioner i skoledelen læses som 45 min og ikke i moduler (90 min), har lektioner med 3 forskellige klasser lige efter hinanden, det betyder at der ikke er mulighed for at slutte ordentligt af, inden jeg skal haste videre til næste klasse.</i> <i>Jeg mangler tid til fordybelse i aktiviteter med børnene, kollegial sparring, konstante skift.</i>
Stress, uklarhed og omskiftelighed 330 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 32 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de negative forandringer.	<i>Stressede lærer og pædagoger :(Der mangler tid. Begge parter bliver nødt til at arbejde hjemme eller over for at kunne nå at klare dagen i morgen, men vi har alligevel svært ved at følge med. Det er så hårdt med urolige børn som ikke kan klare mere øv.</i> <i>Mange omstillinger, mindre forberedelsestid, mindre synlige leder, svært at arbejde på tværs pga. nye arbejdstider for alle.</i> <i>Mange skift for en pædagog i løbet af en dag. / Morgenvagt / Skole / Forberedelse / Madpakke/frikvarter m børnene / Pause / Skole / Dus.</i> <i>Hurtige arbejdsskift. For lidt tid sammen med pæd. kolleger. Dvs. For ringe planlægning. Stresset og begyndende og nedadgående energi og lyst til arbejdet.</i>
Trætte, urolige børn 270 pædagoger nævner det,	<i>Børnene er utrolig trætte, når vi når til lektiecafeen, og her er det svært at holde og nogen gange få koncentrationen.</i>

<p>hvilket svarer til 26 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de negative forandringer.</p>	<p><i>Eleverne virker, her efter to måneder efter ferien, så trætte, og der opstår flere og flere konflikter. Eleverne mangler reelle pauser og desværre er der elever, der direkte bliver stressede af, at læreren uddeler tilfældige pauser.</i></p> <p><i>En længere skoledag giver mere trætte og energikrævende børn der har i den grad brug for mere pusterum og afslapning.</i></p> <p><i>At børnene er trætte når de har fri, og mangler at lege med deres kammerat.</i></p>
<p>SFO'en forringes og trues</p> <p>255 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 25 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de negative forandringer.</p>	<p><i>Har ikke mulighed for at lave noget med børnene i SFO, da de har sent fri og bare vil hjem eller lege ude;{</i></p> <p><i>Der er ikke meget tid i SFO'en længere, det er sværere at lave ture ud af huset og aktiviteter, der tager tid og kræver fordybelse. Fordybelse er svært efter en lang dag i skolen.</i></p> <p><i>Der er ingen tid i SFO mere. Man kan ikke nå noget med børnene længere.</i></p> <p><i>At SFO bliver så nedprioriteret, at den dårligt kan hænge sammen, og det samme gælder for børnenes frie udfoldelse.</i></p>
<p>Dårlige samarbejdsbetingelser</p> <p>234 pædagoger nævner det, hvilket svarer til 23 pct. ud af de pædagoger, der har skrevet noget omkring de negative forandringer.</p>	<p><i>Tiden til samarbejde er blevet forringet. Det er svært at finde et tidspunkt, hvor alle i teamet har mulighed for at planlægge sammen.</i></p> <p><i>Der er ikke samarbejde mellem lærer og pædagoger, der er ikke tid til samarbejde, og lærerne vil nødtigt have, vi underviser (i de små klasser).</i></p> <p><i>Det er blevet meget svært at mødes med kolleger. Jeg mangler tid til kollegial sparring, mangler tid til personalemøder, mangler tid til drøftelse med ledelse. Personalets trivsel er nedprioriteret.</i></p> <p><i>På min skole har man i flere år gjort meget for at opprioritere lærer-pædagogsamarbejdet b.la. ved at pædagogerne skulle holde pause på "lærerværelset", men nu har pædagogerne ansvaret for, at alle børn på skolen bliver aktiveret i middagspausen, mens lærerne holder pause. Pædagogerne holder pause bagefter! Det er meget svært at mødes i klasse teamet, da lærernes arbejdstid er til kl. 15.30, og der er pædagogerne i SFO.</i></p>

Bilag 3: Kommunekryds

Kommunekryds (besvarelser fra pædagogerne):

1. Kryds: Arbejdskommune og arbejdstid som konsekvens af FSR
 - Generelt er arbejdstiden uændret for 65 pct. af pædagogerne
 - For de restende er der kun syv kommuner, hvor over 25 pct. af pædagogerne har svaret, at deres generelle arbejdstid er faldet som konsekvens af folkeskolereformen
 - o Kommunerne er:

▪ Brønderslev	46% (6)
▪ Faaborg-Midtfyn	25% (3)
▪ Ikast-Brande	36% (4)
▪ Slagelse	38% (6)
▪ Solrød	33% (1)
▪ Stevns	33% (1)
▪ Vallensbæk	50% (2)

2. Kryds: Arbejdskommune og lektiehjælp i fritidstilbuddet
 - Generelt har 26 pct. af pædagogerne svaret, at lektiehjælpen ikke er lagt i forbindelse med skolefritidsordningen
 - o De kommuner, der i højere grad svarer, at lektiehjælpen ikke ligger i forbindelse med skolefritidsordningen er:

▪ Herning	100% (5)
▪ Lemvig	60% (3)
▪ Vordingborg	57% (8)
▪ Horsens	52% (15)
▪ Langeland	50% (1)
▪ Morsø	50% (1)
▪ Langeland	50% (1)
▪ Morsø	50% (1)
▪ Nordfyns	50% (3)
▪ Vejen	50% (7)
▪ Fredericia	47% (8)
▪ Gladsaxe	46% (12)
▪ Køge	43% (3)
▪ Rødovre	43% (3)
▪ Lolland	41% (7)
▪ Odense	41% (20)
▪ Ringkøbing-Skjern	40% (6)
▪ Silkeborg	39% (11)
▪ Helsingør	38% (10)
▪ Gribskov	36% (4)
▪ Ikast-Brande	36% (4)
▪ Rebild	36% (5)

▪ Billund	33% (1)
▪ Fredensborg	33% (2)
▪ Ishøj	33% (4)
▪ Kerteminde	33% (3)
▪ Struer	33% (2)
▪ Syddjurs	33% (5)
▪ Aabenraa	33% (4)
▪ Aalborg	32% (24)
▪ Randers	31% (10)
▪ Roskilde	31% (9)
▪ Vejle	31% (10)
▪ Varde	30% (6)

Kommunekryds (besvarelser fra lederne)

1. Kryds: Arbejdskommune og er der et fritidstilbud til de børn, der ikke deltager i lektiehjælp

- Generelt svarer 21 pct. af lederne 'nej' til dette

o De kommune det omhandler er:

- Faxe (100%) (1)
- Frederikssund (100%) (1)
- Lemvig (100%) (3)
- Lolland (100%) (1)
- Mariagerfjord (100%) (1)
- Nordfyns (100%) (1)
- Skive (100%) (1)
- Varde (100%) (1)
- Vejen (100%) (1)
- Aabenraa (100%) (1)
- Bornholm
- Esbjerg
- Fredensborg
- Fredericia
- Furesø
- Faaborg-Midtfyn
- Gribskov
- Guldborgsund
- Holstebro
- Horsens
- Kalundborg
- Kolding
- Langeland
- Middelfart
- Randers
- Rebild

- Roskilde
- Sorø
- Svendborg
- Tønder
- Vejle
- Vordingborg
- Aarhus